

mgr Paulina Wyszyńska-Ślufińska
Katedra Prawa Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji UG

„Odpowiedzialność cywilna za szkody doznane w związku z uprawianiem sportu w perspektywie prawnoporównawczej”

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

W pracy autorka rozważa kwestie odpowiedzialności cywilnej za szkody pozostające w związku z uprawianiem sportu lub uczestnictwem w danej dyscyplinie sportowej. Mimo że problematyka odpowiedzialności cywilnej w sporcie obejmuje zarówno kwestie odpowiedzialności deliktowej i kontraktowej, to z uwagi na praktykę dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, praca koncentruje się na analizie podstaw odpowiedzialności deliktowej.

Praca składa się z sześciu rozdziałów. W pierwszym rozdziale autorka prezentuje najistotniejsze zagadnienia związane z tzw. prawem sportowym. Zagadnienia te zostały przedstawione w sposób bardzo syntetyczny – przede wszystkim w celu podkreślenia wyjątkowości regulacji sportu oraz samoregulacji organizacji sportowych, których efektem jest m.in. wprowadzenie arbitrażowego sądownictwa sportowego.

W drugim rozdziale omówiono zakres ryzyka związanego ze sportem, które *de facto* wyznacza granice odpowiedzialności cywilnej w sporcie. Akceptacja ryzyka w sporcie zazwyczaj przyjmuje dwie formy: a) zgody poszkodowanego oraz b) działania na własne ryzyko. W tej części pracy przedstawiono rozważania dotyczące zastosowania obu koncepcji, które w przypadku prawidłowego ich zastosowania mogą prowadzić do uchylecia bezprawności, a w konsekwencji do wyłączenia możliwości naprawienia szkody, jaką odniósł poszkodowany. Analizuje ona również możliwość zastosowania koncepcji działania na własne ryzyko w sytuacji, gdy odpowiedzialność sprawcy szkody oparta jest na zasadzie ryzyka.

Trzeci rozdział dotyczy odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez sportowca. W pierwszej kolejności autorka analizuje najczęściej powoływaną przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej – tj. winę. W pracy są poruszone kwestie źródła obowiązku niewyrządzania szkody drugiemu (zasada *neminem laedere*), elementu obiektywnego winy (rozumianego jako bezprawność) oraz winy *sensu stricto*. Badanie winy zawsze wymaga ustalenia odpowiedniego wzorca postępowania „ostrożnego sportowca”,

dlatego konieczne okazało się wykazanie, co powinno być brane pod uwagę przy ustalaniu wzorców dla profesjonalnego zawodnika i dla osoby uprawiającej sport rekreacyjnie.

Rozdział czwarty poświęcony jest problematyce szkód odniesionych przez uczestników sportu, tj. zawodników profesjonalnych, widzów oraz osób uprawiających sport rekreacyjnie. Przyjmuje postać kazuistycznego przedstawienia najczęstszych sytuacji, w których poszkodowani domagają się naprawienia szkody, w szczególności w sytuacji naruszenia obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportu. (m.in. odpowiedzialność cywilna sędziego, trenera, organizatora imprezy sportowej, operatora obiektu sportowego, odpowiedzialność cywilna za niesłuszne skazanie za doping lub bezprawne wyłączenie z udziału w zawodach, odpowiedzialność za niewłaściwe leczenie zawodnika).

Rozdział piąty został poświęcony problematyce szkody podlegającej naprawieniu. Szkada w sporcie często przyjmuje postać szkody nietypowej, tj. w postaci utraconej szansy na osiągnięcie określonego rezultatu, np. utraty szansy na rozwój kariery lub utraty szansy na wygranie zawodów. Naprawienie tego rodzaju uszczerbku w prawie polskim budzi kontrowersje m.in. z uwagi na kwalifikowanie utraty szansy na uzyskanie rezultatu jako okoliczności wpływającej na zakres szkody niemajątkowej. Ponadto problemem w sporcie jest naprawienie szkody podmiotów pośrednio poszkodowanych (np. klubów sportowych, które wskutek faulu utraciły zawodnika). Autorka na koniec wskazuje na zakres przyczynienia się poszkodowanego oraz kwestie związane z umownym modyfikowaniem odpowiedzialności, które wpływają na zakres obowiązku odszkodowawczego.

W ostatnim rozdziale zostały zaprezentowane aktualne problemy związane z uregulowaniem oraz funkcjonowaniem ubezpieczeń w sporcie. Polski ustawodawca nałożył na kluby sportowe obowiązek zawierania umów ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków, przy czym nie wskazał sankcji za jego niedopełnienie. Ponadto w rozdziale tym przedstawiono analizę ogólnych warunków umów ubezpieczeń w sporcie, w tym ustalenie, jakie ryzyka objęte są ochroną ubezpieczeniową, a jakie są z niej wyłączone. Przedstawiono również poglądy judykatury zapadłe w kontekście pojęcia wypadku ubezpieczeniowego w sporcie objętego ochroną ubezpieczeniową. Rozważania obejmują również ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w tym obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej organizatora imprezy masowej.

Każdy rozdział kończy się wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych rozważań – przyjmują one formę krótkiego podsumowania. Konkluzje z całości przeprowadzonych badań

zaprezentowane są we wnioskach końcowych. Stanowią one syntezę badań oraz oceny funkcjonowania i efektywności rozwiązań dotyczących odpowiedzialności cywilnej w sporcie.

W pracy autorka posłużyła się metodą prawno-porównawczą oraz formalno-dogmatyczną. Z uwagi na to, że w Polsce praktyka orzecznicza dotycząca odpowiedzialności cywilnej w sporcie prawie nie występuje, istniała konieczność sięgnięcia do doświadczeń praktycznych oraz koncepcji teoretycznych ukształtowanych w zagranicznych systemach prawnych.